

HUISDIER IN THE SPOTLIGHT

DE GRIEKSE LANDSCHILDPAD

In deze editie van 'Huisdier in the spotlight' de Griekse landschildpad, en dan op de manier waarop ik ze houd: het hele jaar door in een buitenterrarium. Natuurlijk is het in Nederland een stuk kouder dan op de Balkan waar ze oorspronkelijk vandaan komen, maar met een paar aanpassingen in het verblijf is dat prima op te lossen.

TEKST: **GERRIT HOFSTRA** | FOTO'S: **SHUTTERSTOCK EN GERRIT HOFSTRA**

Huisdier in the spotlight

In elke editie belicht het Dibevo-Vakblad een huisdier. Wat zijn de belangrijkste kenmerken, hoe presenteert je het dier in de winkel, wat is het verhaal bij dit dier en hoe informeer je je klant?

Landschildpadden zijn populaire reptielen. De 50-plussers onder ons kennen ongetwijfeld Stoffel uit *De Fabeltjeskrant* nog wel. In de winkel zijn de meest aangeboden soorten landschildpadden de veertienschildpad (*Agroinemys horsfieldi*) en de sporenschildpad (*Centrochelys sulcata*) deze soorten zijn in mijn ogen echter minder geschikt voor een buitenterrarium. Zelf houd ik in het terrarium Griekse landschildpadden (*Testudo boettgeri*) en breedrand- of klokschildpadden (*Testudo marginata*). Mijn buitenterrarium is ongeveer 4,5 x 9 meter. Hierin zitten zes Griekse landschildpadden en vier breedrandlandschildpadden.

STRENGE BESCHERMING

Europese landschildpadden zijn opgenomen in Bijlage A van de Europese CITES-verordening. Dat betekent dat jonge dieren die nog niet gechipt kunnen worden, bij elke overdracht een nieuw overdrachtsformulier nodig hebben. Zo'n formulier kost 15 euro en de aanvraag kost ongeveer 6 weken. Dat maakt verkoop via het reguliere kanaal (de winkel) moeilijk. Het gevolg hiervan is dat veel mensen minder met deze dieren kweken. Ik kweek alleen op bestelling.

De strenge bescherming zorgt er dus voor dat er minder gekweekt wordt en daarom minder geschikte soorten verhandeld worden. Natuurlijk is het een goede zaak dat er geen dieren uit het wild genomen mogen worden. Schildpadden krijgen vaak pas op hogere leeftijd jongen en vaak ook niet zo heel veel, dus het regelmatig wegvangen van volwassen exemplaren is erg schadelijk voor een populatie. Maar het is wel jammer dat daardoor ook de handel in nakweekdieren beperkt wordt.

WAAROM EEN BUITENTERRARIUM?

Voor veel mensen met landschildpadden is het buitenterrarium het ultieme terrarium. Het voordeel van een buitenterrarium is

dat de dieren direct zonlicht krijgen en dat ze meestal een stuk groter zijn ten opzichte van een binnenterrarium. Er bestaat echter ook een groot nadeel. In Nederland moeten de dieren in een aanzienlijk koeler en natter klimaat leven dan voor de soort natuurlijk is. Daar zal dus wat aan gedaan moeten worden. Bij de inrichting en bouw van het buitenterrarium is dat een van de meest belangrijke overwegingen.

EISEN AAN EEN BUITENTERRARIUM

Een buitenterrarium moet voldoen aan de volgende vier eisen:

1. De dieren mogen niet kunnen ontsnappen.
2. Het terrarium moet voldoende droog zijn.
3. Het microklimaat in het buitenterrarium moet voldoende warm zijn.
4. Het terrarium moet beschermd zijn tegen roofdieren.

PLAATSING VAN HET BUITENTERRARIUM

Het allerbelangrijkste bij de bouw van een buitenterrarium is de plaatsing ervan. Het bouwen is veel werk en dus is het verstandig om een plaats te kiezen waar het terrarium niet binnen korte tijd weer weggehaald hoeft te worden. Belangrijke overwegingen daarbij:

- is de ligging geschikt voor alle medebewoners;
- is de ligging voldoende zonnig;
- is de ligging enigszins beschermd;
- is het terrarium voldoende droog en watert het goed af.

Ik woon op droge zandgrond zodat ik me geen zorgen hoeft te maken over een te nat terrarium. Als je echter op kleigrond woont, zou ik adviseren om de klei gedeeltelijk uit te graven en te vervangen door zand en te zorgen voor een goede afwatering (veel en zwaar werk!).

Ik heb het terrarium gebouwd met een redelijk diep ingegraven afscheiding (60 centimeter) om ontsnappen te voorkomen. In de meer dan tien jaar dat ik de schildpadden houd, hebben ze zich meestal niet heel diep ingegraven en kunnen ze de ingang ook als uitgang gebruiken. Achteraf bezien, denk ik dat mijn 60 centimeter wellicht wat overdreven was, maar *better safe than sorry*.

De belangrijkste onderdelen in het terrarium zijn de warmteplekken. Ik heb dat opgelost met twee lage kasjes die op het zuiden gericht zijn en met een dikke stenen achterwand die de warmte goed vasthoudt, en een paar zonplaatsten met ook daarachter weer steen. Verder heb ik in het terrarium twee heuveltjes gemaakt van 60 centimeter hoog, en aan de zonkant (de noordkant dus) zijn granieten stoepranden gebruikt. Hierdoor ontstaat een mooi afgeschermd hoekje dat door de grote massa steen de temperatuur lang vast kan houden. Vooral 's ochtends zie je de schildpadden allemaal van dit soort warme plekjes uitkiezen om op 'bedrijfstemperatuur' te komen. Ook eieren worden bij voorkeur in de heuveltjes of in de kasjes ingegraven.

BEPLANTING

De belangrijkste eisen aan de beplanting zijn schildpadbestendig en het bieden van schuilmogelijkheden. Dat komt dus neer op gras met wat lage struiken. Hoofdbodembedekking is gras. Dit is goed bestand tegen het overlopen en begrazen door de schildpadden. Eetbare kruiden zijn natuurlijk leuk maar worden over het algemeen direct opgegeten door de schildpadden. Zo had ik er een sedum in staan, listig verborgen op een punt waar ze niet vaak kwamen. Dat ging prima tot een schildpad het doorkreeg. Sindsdien geen sedum meer. Nog weken later kwam het dier regelmatig eens kijken of er inmiddels al weer wat was opgekomen.

ERVARINGEN

Mijn terrarium is gebouwd in 2007 en functioneert dus inmiddels zo'n 13 jaar. Over het algemeen zijn mijn ervaringen zeer positief. De dieren zijn actief, vertonen een duidelijk dagritme (afhankelijk van de buitentemperatuur) en zien er gezond uit. Opvallend is dat ze het verblijf uitstekend lijken te kennen. Afhankelijk van het weer hebben ze hun vaste zonplekken en als ik de dieren voer, komen ze allemaal vrij snel opdagen.

GEDRAG

Bij het aanbreken van de dag warmen de schildpadden zich in het zonnetje op tot bedrijfstemperatuur en dan zie je ze verder niet meer in de zon zitten. Zulke zonzonbidders zijn het helemaal niet. In de lente sjokken de mannen natuurlijk onvermoeibaar achter de vrouwen aan, waarna een luidruchtige paring volgt. Ze

zijn uiterst nieuwsgierig. Nieuwe zaken in het terrarium worden al snel gezien, zorgvuldig bekeken en als ze lekker zijn, opgegeten. Na het voedsel zoeken, trekken ze zich terug onder de struiken of in het schuilhokje. Verder hebben ze in hun gedrag veel weg van een tank: als er geen weg is, dan wordt die gemaakt. Omlopen lijkt een concept te zijn dat ze nauwelijks kennen. Waardering voor leuke stukjes inrichting en mooie nieuwe struikjes trouwens ook niet: het meeste wordt platgewalst of opgegeten.

VOEDSEL

Hoofdvoedsel voor mijn schildpadden is witlofblad, paardensla en smalbladige weegbree. Verder ook wilde kruiden en bloemen van het seizoen. Een kalkbron (ik heb stukken krijtrots) mag niet ontbreken.

OVERWINTEREN IN HET TERRARIUM

De dieren kiezen zelf het moment en de plaats van ingraven; ik doe daar verder niets aan. In de lente loop ik wel dagelijks door het terrarium om de dieren die naar boven gekomen zijn in het (dan afgesloten) lage kasje te plaatsen. Dat gaat probleemloos; mijn oorspronkelijke dieren van 1990 leven nog allemaal.

KWEEK

Een van de problemen van een groot buitenterrarium is dat je niet weet waar de eieren afgezet worden. Ik vind dan ook lang niet alle legsels. Tot de hete zomer van vorig jaar (toen liepen er opeens vier jonge dieren) zijn er in het buitenterrarium nooit eieren uitgekomen.

CONCLUSIE

In mijn ogen kunnen Griekse landschildpadden uitstekend het jaar rond in een buitenterrarium gehouden worden. Dat kun je ook aan je klanten adviseren. Het buitenterrarium dient dan wel goed gedraineerd te zijn, gunstig gelegen (voldoende zonuren) en voorzien te zijn van een aantal plekken waar de dieren zich kunnen opwarmen. Verder dienen er ook voldoende schaduw en schuilplaatsen aanwezig te zijn. Als aan al deze voorwaarden kan worden voldaan, dan is een buitenterrarium een geweldige manier om schildpadden te houden. ←

